Velkommen til Kveldsmøte på Abel Ungdomskole 18.sept-2026

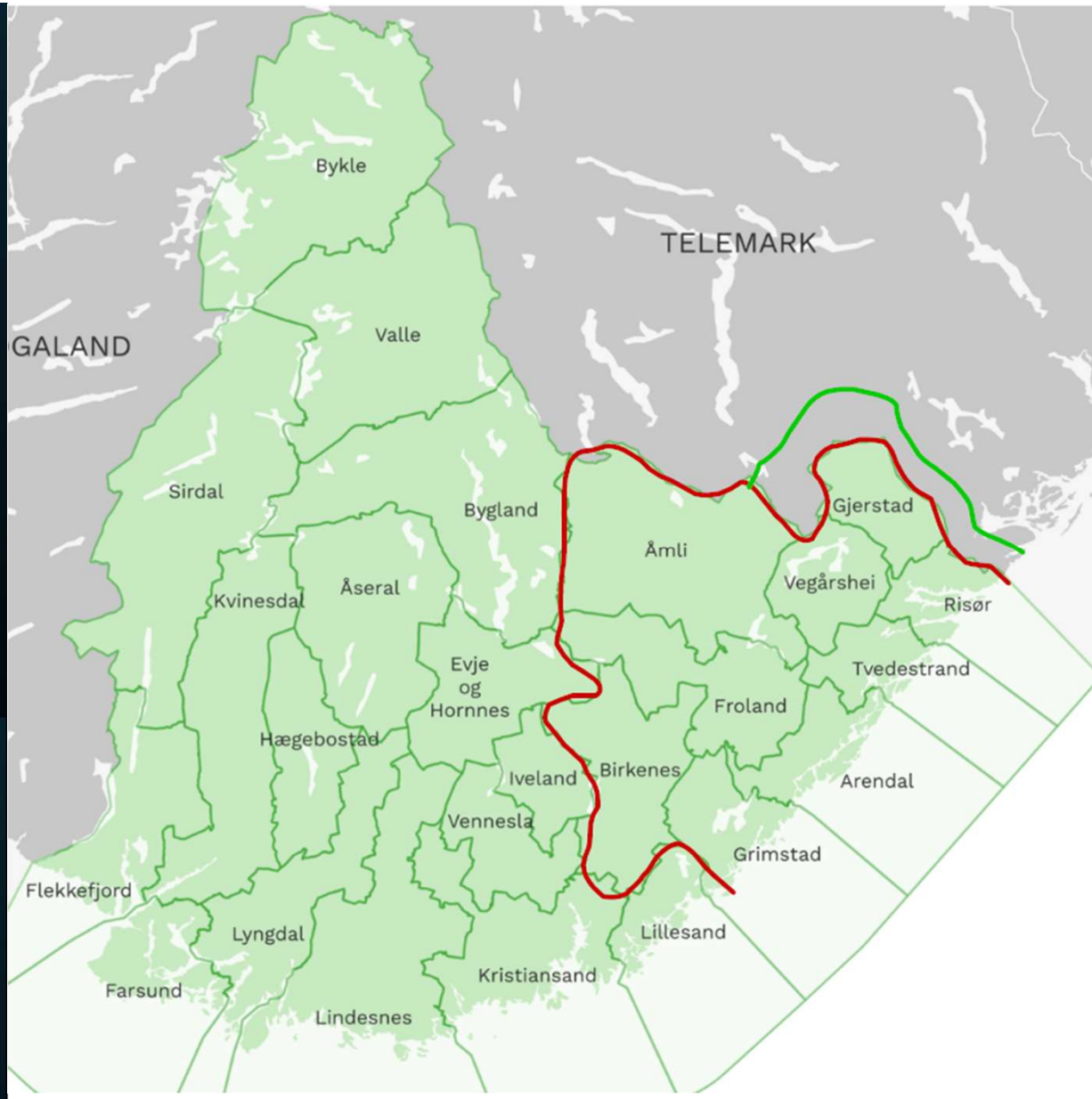

Viltforedrag om hjort og hjorteforvaltning

Hjorteforvaltning med fokus på voksen bukk.

Gjerstad Viltlag inviterer alle interesserte til viltforedrag om hjort den **18/08-2026 kl 19:00 på Abel Ungdomsskole i Gjerstad.** Gratis inngang.

Foredraget passer spesielt for: Jegere, Grunneiere, Viltforvaltere, mf.

Forvaltning av hjort her i sør, er og vil bli, en viktig del av viltforvaltningen fremover. God faglig kunnskap er derfor viktig.

Vi er derfor så heldige å få besøk av Jon Anders Stavang som er daglig leder ved Norsk Hjortesenter på Svanøy. Han har 35 års erfaring som hjortejeger, er grunneier og har hatt ansvar forhjorteviltforvaltning i Kinn kommune som også er del av det nasjonale overvåkningsprogrammet for hjortevilt.

Agenda:

- Hva er smart hjorteviltforvaltning.
- Hvorfor er voksen bukk viktig i hjorteviltforvaltning.
- Hvordan unngå «Vestlandsfella» som er: Høy tetthet, og hjort med redusert kondisjon- og reproduksjonsevne.
- Jaktstrategi og jaktutførelse / Hvor er hjorteposten?
- Hjortejakt med hund.
- Hva spiser hjorten?
    - Ta vare på gammel innmarks jord som står i fare for gjengroing til mat for hjort.
    - Beiteskader på skog forårsaket av hjort.
    - Beiteskader på innmark forårsaket av hjort
    - Er det konkurranse mellom elg og hjort?
- Med mere

Vi har en relativt fin og god kondisjon på våre dyr i vår region, men prognosene tilsier at vekter vil falle når bestanden øker på.

Hjorten benytter ett mye større areal en for eksempel elg. Det er derfor viktig at viltforvaltning av hjort foregår på tvers av kommunegrenser. Dette er derfor en fin arena å møtes på.

Håper på godt oppmøte.

Hjelp gjerne til med å spre denne invitasjonen.

Hilsen Gjerstad Viltlag

Ved leder / Svein Olav Fjærbu

Hvorfor dette møte?

- Hjortebestanden i Sør er økende.
- Ønske om kunnskapshevning rundt viltforvaltning av Hjort (og elg)
- Viktig at kunnskap og informasjon kommer frem til den enkelte grunneier, jeger og viltforvalter
- Benytte foredragsholdere med spesifikk kunnskap .
- Ønsker forvaltning basert på faktakunnskap, forankret i forskning og tilgjengelig data.
- Hjorten benytter seg av ett mye større areal, det er derfor viktig om vi kan samles om en felles strategi for forvaltning av hjort.
- Ett forsøk på å få på plass et bredt felles mål om forvaltning av hjortevilt.

  Både for Elg og Hjort, på tvers av kommunegrenser.

  (Det vi sparer på, sparer «naboen» også på)
- Agder Fylkeskommune støtter opp om slike møter.

Hvordan er Bestanden?

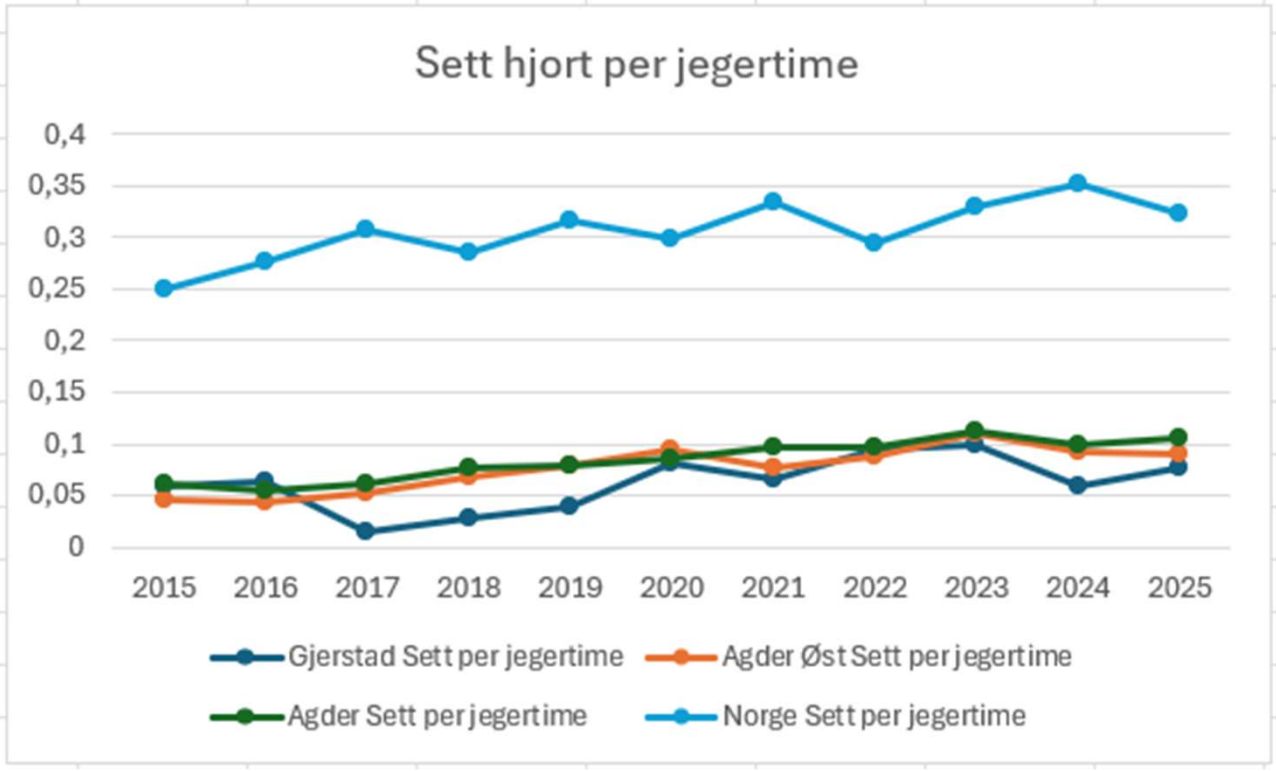

- Ser vesentlig færre hjort pr jegertime sammenliknet med «Norge»
- Ser man 1 hjort her ser resten av «Norge» over 3 hjort på samme tid.

Kveldens møte

Jon Anders Stavang som er daglig leder ved Norsk Hjortesenter på Svanøy.

Han har 35 års erfaring som hjortejeger, er grunneier og har hatt ansvar forhjorteviltforvaltning i Kinn kommune, som også er del av det nasjonale overvåkningsprogrammet for hjortevilt.

Gjerstad Viltlag

- Ca 412 000 da (inkluderer deler av Risør, Nissedal og Drangedal)
- Ca 90 km fellesgrennse med kommunene: Vegårshei, Risør, Kragerø, Drangedal og Nissedal.
-

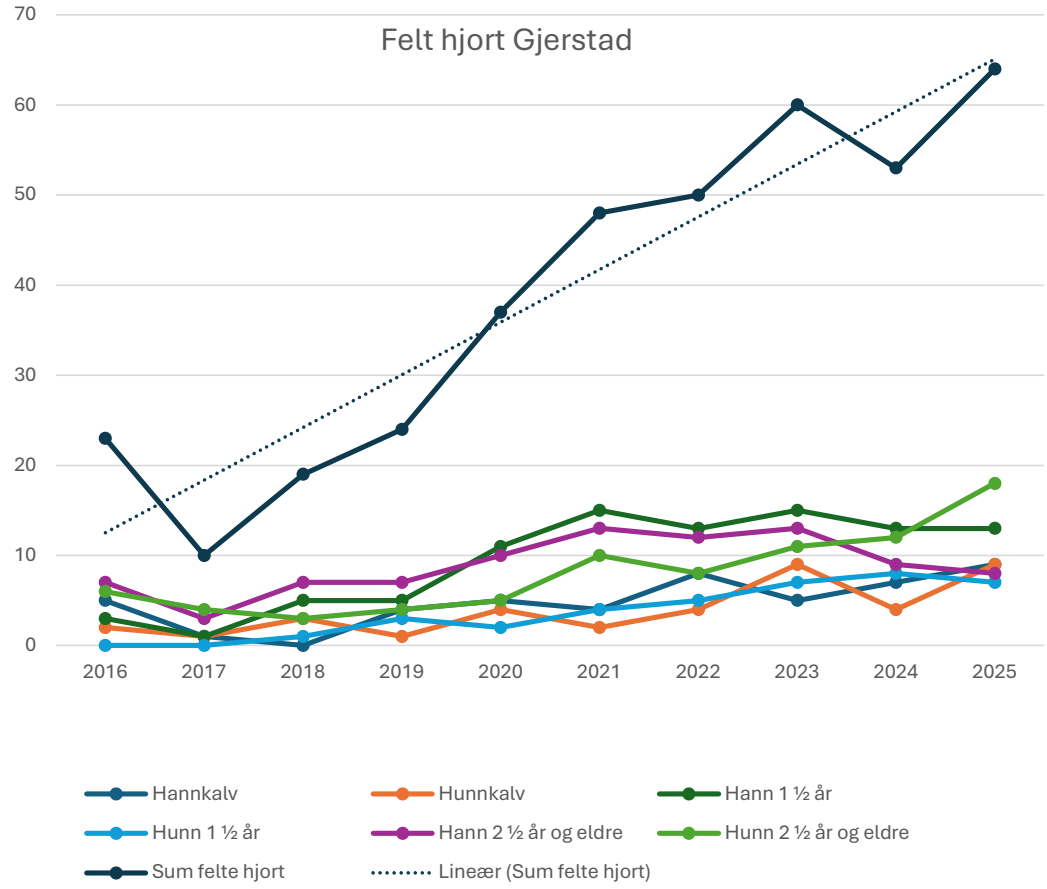

Hva kan vi grunneiere og jegere bidra med?

Vi kan ikke påvirke:

- Klima / vær
- Flått og hjortelus
- Sykdommer
- Naturlig død
- Påkjørsler

Kan påvirke:

- Hvilke dyr vi velger å spare
- Hvilke type dyr vi velger å felle
- Uttak av antall dyr
- Når velger vi å felle voksne bukker som er avlsdyr? (Før, under eller etter brunstperioden, som er i oktober)
- Mattilgang?

Vanligste dødsårsak for elg og hjort er jakt.

Store norske leksikon sier opp mot 90%.

Reduserer man tallet er til 60, 70 eller 80 % er jakt fortsatt hovedårsak til død.

Jegere / jakt påvirker bestanden av Elg og Hjort

Status hjort her sør

- Relativt gode vekter
- Sett kalv/kolle ca 0,6 «midt på treet»
- Bukk/kolle ca 1,5.

- Vi har pr. d.d. en relativt sunn og god stamme, men Faun ser noen trender vi bør være oppmerksomme på.

Hvordan står det til med Hjorten?

- Er trenden fallende?
- Fra Faunrapporten 2025 for 2024.

Bestandstettheten i Agder fra 2010 og frem til nå ser ut til å flate ut. (Store lokale variasjoner)

Bestandskondisjonen på hjort holder seg ganske stabil, men har en antydning til nedganger på vekter spesielt på kalv. Det forventes ytterligere kondisjonsnedgang i områder med høy tetthet på hjort.

- Hvilke forvaltnings grep bør/må vi innføre for at denne trenden ikke skal eskalere?
- Kan vi unngå en uønsket kondisjonsnedgang på hjort?

Vekt trender Gjennomsnitt (Gjerstad)

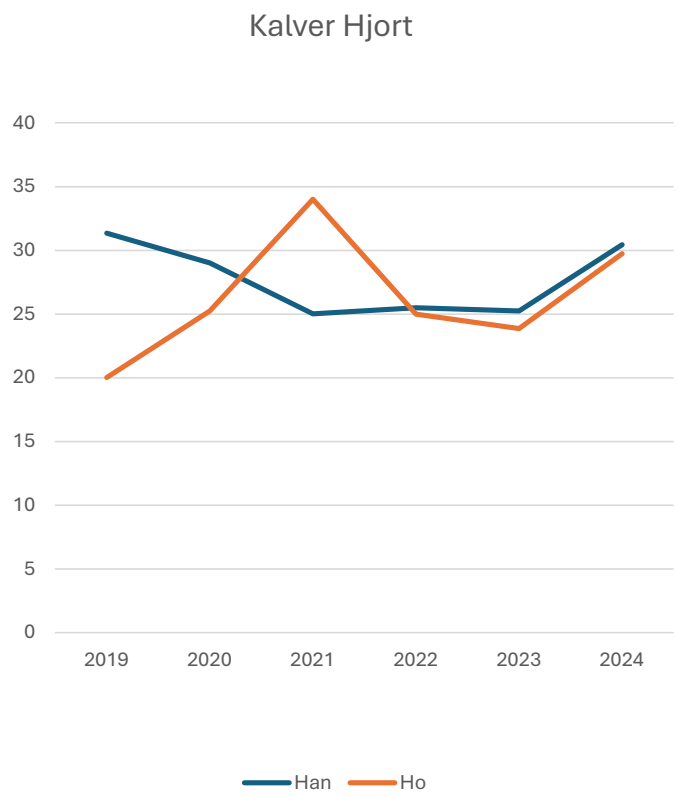

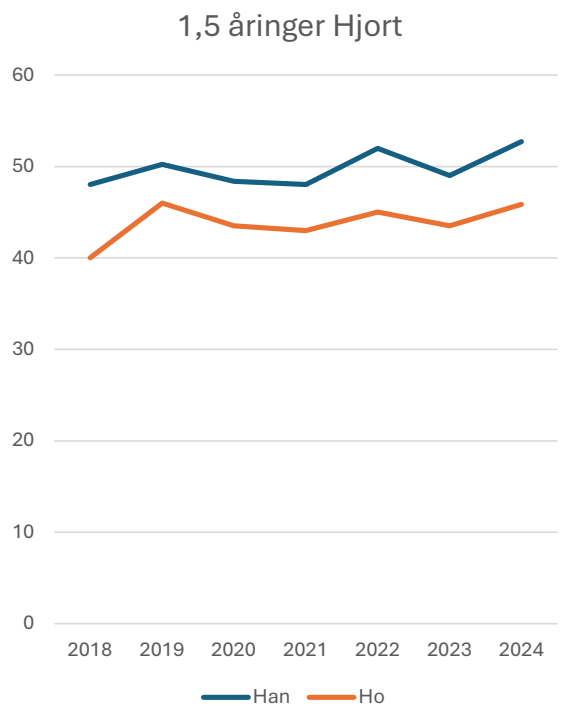

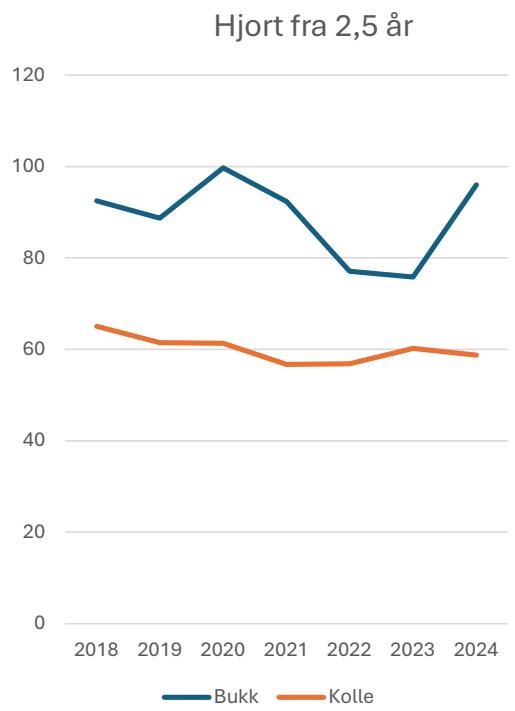

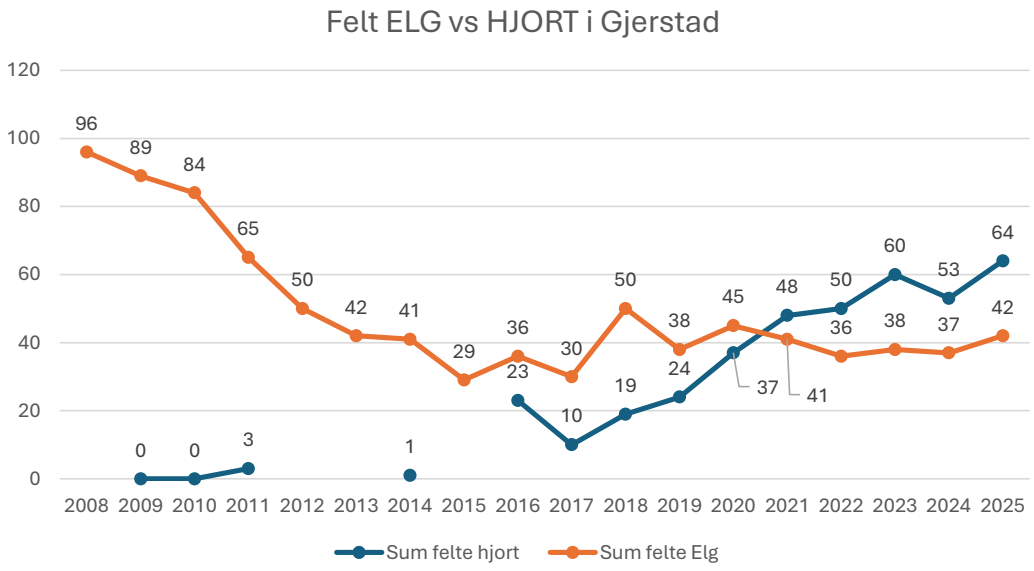

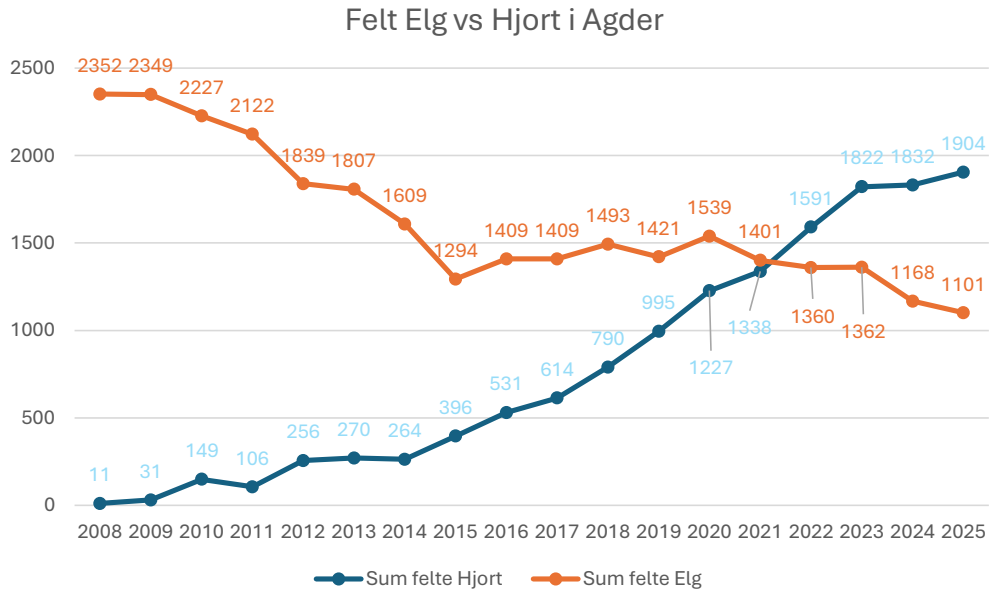

Fellings % i Gjerstad av tildelt kvote

2024: Elg 60%, Hjort 74%
2025: Elg 70%, Hjort 93%

Fokus på voksen Bukk

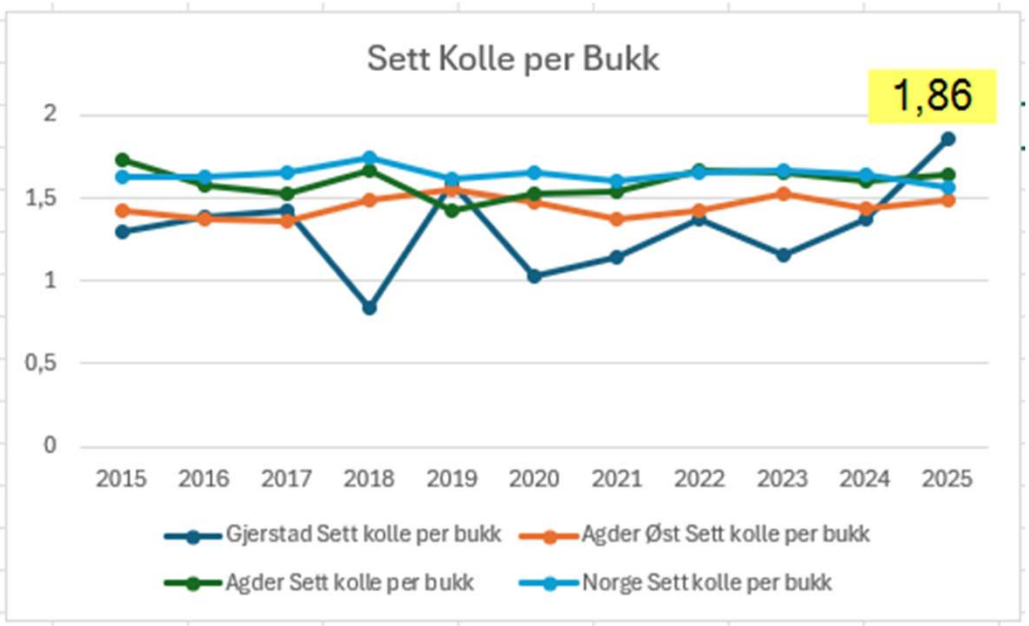

Anbefalt forhold: 1 bukk per 1,5–2 koller

Dette regnes som "gullstandarden" i moderne viltforvaltning.

Forhold (Bukk:Kolle)	Status	Konsekvens
1 : 1	**Naturlig/Ideelt**	Maksimal genetisk konkurranse, synkron brunst og sterke kalver.
1 : 1,5 til 1 : 2	**Anbefalt forvaltning**	God reproduksjon, sunn aldersstruktur og akseptabelt jaktuttak.
1 : 3 eller mer	**Ubalansert**	"Skjevskutt" bestand. Risiko for sen brunst og lave kalvevekter.

Bestandsutvikling Hjort

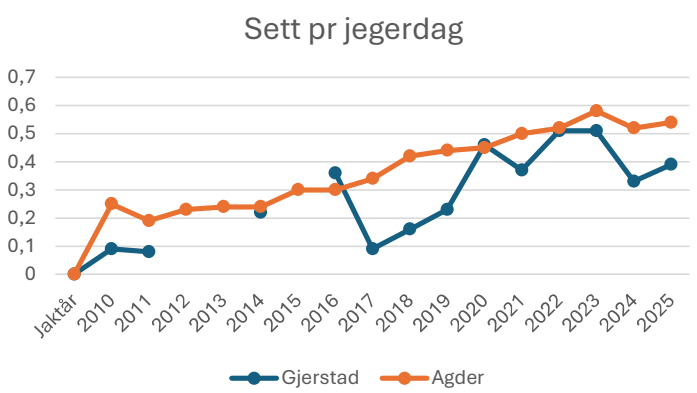

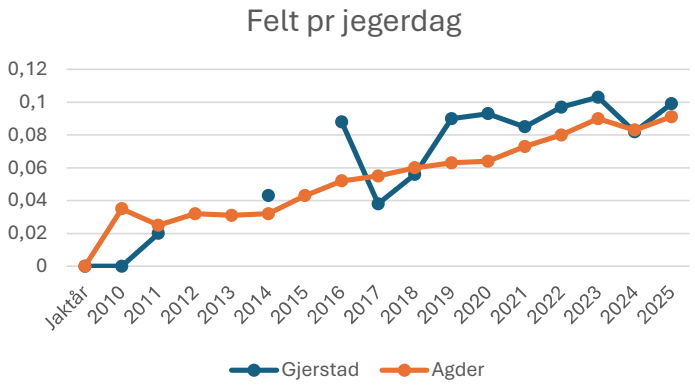

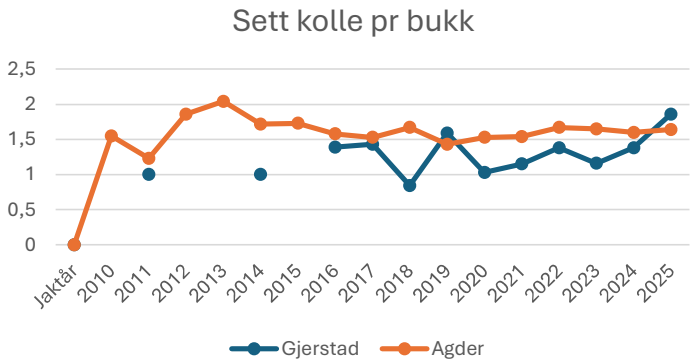

Gjerstad 1,86
Agder 1,64
Anbefalt 1,5-2

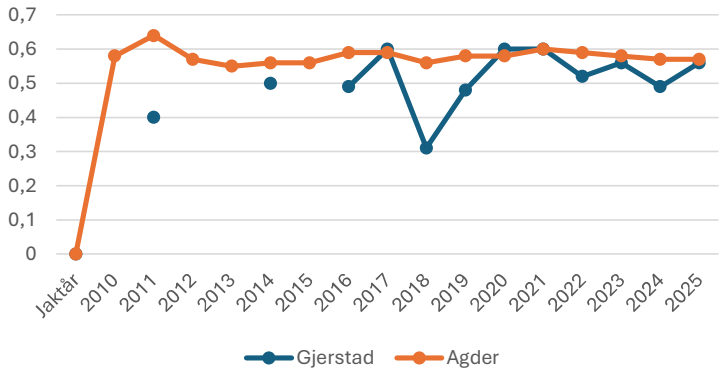

Gjerstad 0,57
Agder 0,58
Anbefalt 1,5-2

Sett kalv/kolle	Status	Tolkning
Over 0,80	**Eksepsjonelt**	Tyder på ekstremt gode beiteforhold og en ung, sprek kollebestand.
0,60 – 0,75	**Optimalt**	Målsettingen for de fleste viltlag. Tyder på god balanse i skogen.
0,40 – 0,55	**Moderat/Lav**	Varsellampene bør begynne å lyse. Noe begrenser produksjonen.
Under 0,40	**Kritisk lavt**	Her er det noe galt (lite mat, for mye rovdyr, eller feil avskjøting).

Sett Hjort

- Er trenden synkende?

* Viktig med sett hjort registreringer.
* Det er de styrende data.
* I vår interesse at det registreres riktig.
* Hver enkelt jegers ansvar ved individuell jakt

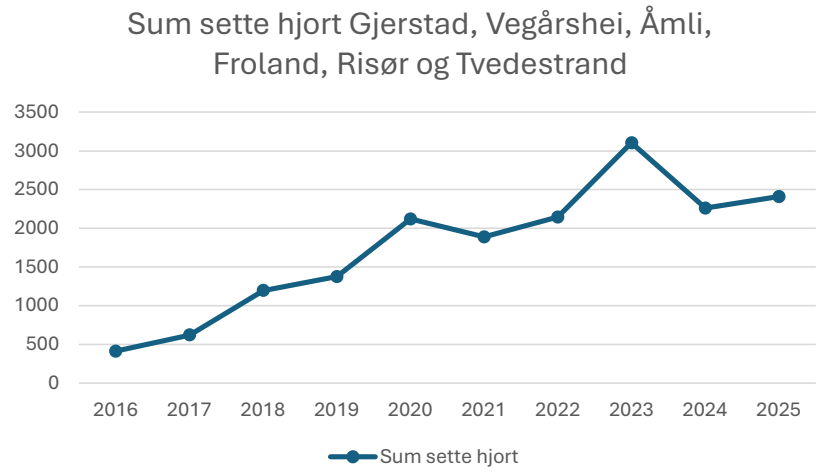

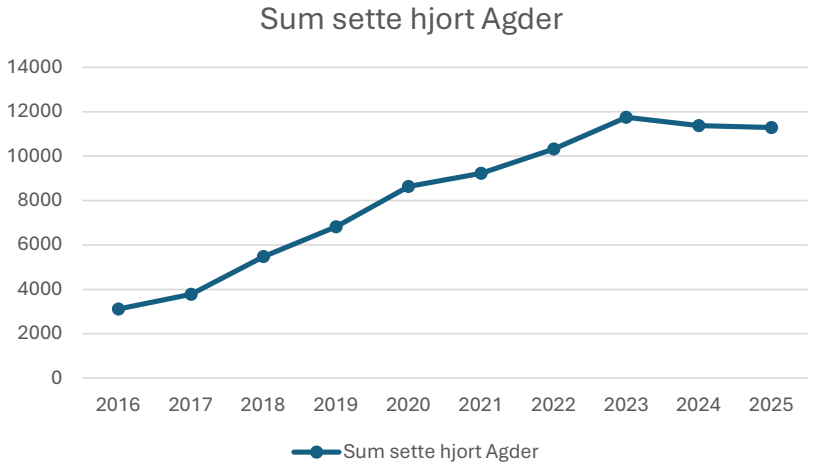

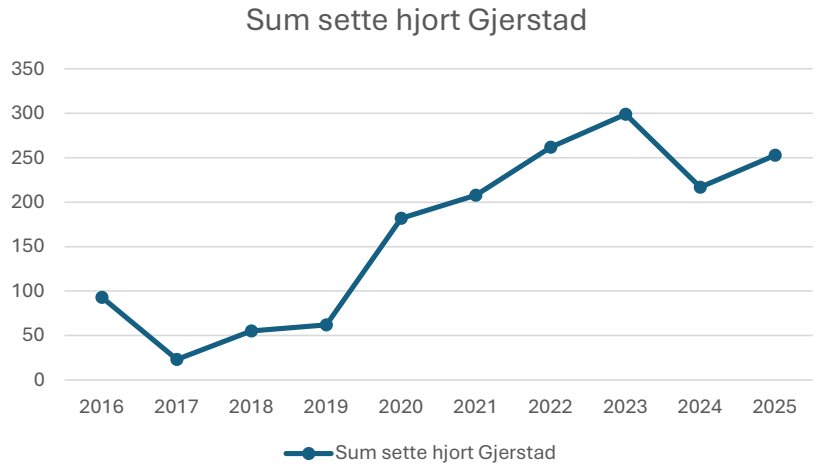

Registeringer i sett og skutt Gjerstad 2025 hentet fra hjorteviltregister

(Gjerstad antakeligvis ikke unik)

Førstemann til mølla. 70 hjort på kvote og 31 lag.

- 7 lag, sier de ikke jaktet på hjort (utgjør 23% av jaktlagene. Lite interessert i hjortejakt?)
- 6 lag, feller hjort hver dag de jakter på hjort. 11stk på 10 dager utgjør 17% av felte dyr. (God uttelling)
- 5 lag har bare en eller to dager de ikke feller hjort når de er ute. Det felles 24 hjort på 30 dager. Det utgjør 38% av felt dyr (Fortsatt god uttelling)

DVS: 35 av 64 dyr, noe som utgjør 55% av felte dyr, felles med ett fåtall av «bomturer»

Er dette sannheten, eller blir ikke alle jaktturer registrert?

Viktig med god rapporterings disiplin. Da får vi forhåpentligvis en ganske riktig statistikk, og man kan lage forvaltningsplaner på så riktige data som mulig.

Forvaltningsplan Hjort

- Her i østre delen av Agder har viltforvaltere fra nabokommuner hatt samlinger siden 2022.
- Målet er å forsøke å forvalte etter en felles strategi.

- Gjerstad har for første gang nå en godkjent forvaltningsplan, den er basert på innspill fra disse møtene. Planen gjelder for 2026-2028
- Nøkkel informasjon

80 dyr /år fordelt på:

8 % / 6 stk	Voksen bukk (Utsatt jaktstart til 1.Nov pga brunsttid)
19 % / 15 stk	Spissbukk
38 % / 30 stk	Hind
36 % / 29 stk	Kalv

27% handyr (1,5 år og eldre)

38% hodyr(1,5 år og eldre)

Nina prosjektet

- Gjerstad Viltlag er med i ett prosjekt der det tas prøver av **Hjort og Elg** som felles. Nytt i år er at Kalver også skal tas prøver av